

Institut za
pedagoška
istraživanja

Российский университет
дружбы народов

ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

25. MEĐUNARODNA NAUČNA KONFERENCIJA
„PEDAGOŠKA ISTRAŽIVANJA I ŠKOLSKA PRAKSA“

25th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
“EDUCATIONAL RESEARCH AND SCHOOL PRACTICE”

Motivacija u obrazovanju

IZMEĐU TEORIJE I PRAKSE

KNJIGA REZIMEA

Motivation in Education

BETWEEN THEORY AND PRACTICE

BOOK OF ABSTRACTS

Nataša LALIĆ-VUČETIĆ • Dragana GUNDOGAN • Ana RADANOVIĆ
UREDnice/EDITORS

30. oktobar, 2020.

October 30, 2020

PROGRAMSKI ODBOR

Predsednik programskog odbora

dr Nataša Lalić-Vučetić

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd, Srbija

Članovi

prof. dr Marko Palekčić

*Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
Zagreb, Hrvatska*

prof. dr Josip Burušić

*Institut društvenih znanosti Ivo Pilar,
Zagreb, Hrvatska*

dr Zrinka Ristić Dedić

*Institut za društvena istraživanja,
Zagreb, Hrvatska*

prof. dr Sofia-Eleftheria Gonida

*Škola psihologije, Aristotelov Univerzitet
u Solunu, Solun, Grčka*

prof. dr Pinar Cavas

*Fakultet za obrazovanje nastavnika, Ege
Univerzitet, Izmir, Turska*

prof. dr Biljana Sladoje-Bošnjak

*Filozofski fakultet Univerziteta u
Istočnom Sarajevu, Pale, Bosna i
Hercegovina*

prof. dr Mojca Jurišević

*Pedagoški fakultet, Univerzitet u
Ljubljani, Ljubljana, Slovenija*

prof. dr Olga Borisovna Mikhailova,

*Filološki fakultet Ruskog Univerziteta
prijateljstva naroda, Moskva, Rusija*

prof. dr Sergey Ivanovič Kudinov

*Filološki fakultet Ruskog Univerziteta
prijateljstva naroda, Moskva, Rusija*

prof. dr Biljana Trebešanin

*Učiteljski fakultet, Univerzitet u
Beogradu, Beograd, Srbija*

prof. dr Biljana Bodroški Spariosu

*Filozofski fakultet, Univerzitet u
Beogradu, Srbija*

prof. dr Dragica Pavlović-Babić

*Filozofski fakultet, Univerzitet u
Beogradu, Srbija*

prof. dr Aleksandar Baucal

*Filozofski fakultet, Univerzitet u
Beogradu, Srbija*

prof. dr Dušanka Lazarević

*Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja,
Univerzitet u Beogradu, Srbija*

doc. dr Branislav Ranđelović

*Zavod za vrednovanje kvaliteta
obrazovanja i vaspitanja, Beograd, Srbija*

dr Gordana Čaprić

*Zavod za vrednovanje kvaliteta
obrazovanja i vaspitanja, Beograd, Srbija*

dr Slavica Ševkušić

*Institut za pedagoška istraživanja,
Beograd, Srbija*

dr Nikoleta Gutvajn

*Institut za pedagoška istraživanja,
Beograd, Srbija*

PROGRAM COMMITTEE

President

Nataša Lalić-Vučetić, PhD

Institute for Educational Research, Belgrade, Serbia

Members

prof. Marko Palekčić, PhD

*Faculty of Humanities and Social Sciences,
University of Zagreb, Zagreb, Croatia*

prof. Josip Burušić, PhD

*Institute of Social Sciences Ivo Pilar,
Zagreb, Croatia*

Zrinka Ristić Dedić, PhD

*Institute for Social Research, Zagreb,
Croatia*

prof. Sofia-Eleftheria Gonida, PhD

*School of Psychology, Aristotle University
of Thessaloniki, Thessaloniki, Greece*

prof. Pinar Cavaş, PhD

*Faculty of Education, Ege University,
İzmir, Turkey*

prof. Biljana Sladoje-Bošnjak, PhD

*Faculty of Philosophy, University of
Eastern Sarajevo, Pale, Bosnia and
Herzegovina*

prof. Mojca Jurišević, PhD

*Faculty of Education, University of
Ljubljana, Ljubljana, Slovenia*

prof. Olga Borisovna Mikhailova, PhD

*Faculty of Philology of the Peoples'
Friendship University, Moscow, Russia*

prof. Sergey Ivanovič Kudinov, PhD

*Faculty of Philology of the Peoples'
Friendship University, Moscow, Russia*

prof. Biljana Trebješanin, PhD

*Teacher Training Faculty, University of
Belgrade, Belgrade, Serbia*

prof. Biljana Bodroški Spariosu, PhD

*Faculty of Philosophy, University of
Belgrade, Belgrade, Serbia*

prof. Dragica Pavlović-Babić, PhD

*Faculty of Philosophy, University of
Belgrade, Belgrade, Serbia*

prof. Aleksandar Baucal, PhD

*Faculty of Philosophy, University of
Belgrade, Belgrade, Serbia*

prof. Dušanka Lazarević, PhD

*Faculty of Sport and Physical Education,
University of Belgrade, Belgrade, Serbia*

assist. prof. Branislav Ranđelović, PhD

*Institute for Education Quality and
Evaluation, Belgrade, Serbia*

Gordana Čaprić, PhD

*Institute for Education Quality and
Evaluation, Belgrade, Serbia*

Slavica Ševkušić, PhD

*Institute for Educational Research,
Belgrade, Serbia*

Nikoleta Gutvajn, PhD

*Institute for Educational Research,
Belgrade, Serbia*

ORGANIZACIONI ODBOR

Predsednik organizacionog odbora

msr Dragana Gundogan

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd, Srbija

Sekretar konferencije

msr Ana Radanović

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd, Srbija

ORGANIZATORI SKUPA

Institut za pedagoška istraživanja u Beogradu, Srbija

Dobrinjska 11/3, 11000 Beograd

www.ipisr.org.rs

Filološki fakultet Ruskog Univerziteta prijateljstva naroda u Moskvi, Rusija

Miklukho-Maklaya 61, 17198, Moskva, Rusija

www.rudn.ru

Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja

Fabrisova 10, 11040 Beograd, Srbija

www.ceo.edu.rs

NAPOMENA:

Saopštenja saradnika Instituta za pedagoška istraživanja predstavljaju rezultat rada na istraživanju čiju je realizaciju finansiralo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (br. Ugovora 451-03-68/2020-14/200018).

ORGANIZATIONAL COMMITTEE

President

Dragana Gundogan, MA

Institute for Educational Research, Belgrade, Serbia

General Secretary

Ana Radanović, MA

Institute for Educational Research, Belgrade, Serbia

ORGANIZERS

Institute for Educational Research, Belgrade, Serbia

Dobrinjska 11/3, Belgrade, Serbia

www.ipisr.org.rs

Faculty of Philology of the Peoples' Friendship University in Moscow

Miklukho-Maklaya 6, 117198, Moscow, Russia

www.rudn.ru

Institute for Education Quality and Evaluation, Belgrade, Serbia

Fabrisova 10, 11040 Belgrade, Serbia

www.ceo.edu.rs

NOTE:

Presentations of the collaborators of the Institute for Educational Research are the results of research which was funded by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia (Contact No. 451-03-68/2020-14/200018).

KONCEPTUALIZACIJA MOTIVACIJE U VISOKOŠKOLSKOM OBRAZOVANJU: OBRAZOVNA POLITIKA EVROPSKE UNIJE

Biljana Bodroški Spariosu*

Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

Cilj rada je kritička analiza konceptualizacije motivacije za obrazovanjem u političkim dokumentima Evropske unije. Na primeru serije objavljenih Komunikacija Evropske komisije u poslednje dve decenije sagledavaju se ključne karakteristike konceptualizacije motivacije za visokim obrazovanjem. S obzirom na to da Evropska komisija nema legislativna ovlašćenja nad sistemima obrazovanja država članica, ona svoj uticaj može ostvariti pomoću organizovanih političkih inicijativa i iznošenjem svog mišljenja. Komunikacije Evropske komisije predstavljaju značajan vid javnog promovisanja mišljenja, vizija i vrednosti EU u politici visokog obrazovanja. Analizom sadržaja sedam objavljenih Komunikacija u periodu od 2003. do 2018. godine može se zaključiti da obrazovna politika Evropske unije tematizuje problem motivacije za visokoškolskim obrazovanjem prevashodno instrumentalno, kao deo ekonomske agende razvoja društva. Prečutno se podrazumeva dominacija spoljašnje motivacije u sistemu visokog obrazovanja. Visoko obrazovanje se shvata kao usluga, student kao korisnik obrazovnih usluga, a problem individualne motivacije za obrazovanjem konceptualizuje se kao investiranje u ljudski kapital. Sa stanovišta obrazovnih institucija, motivacija za obrazovanjem se razmatra kao problem ponude obrazovnih usluga i usklađivanja sa aktuelnim i budućim potrebama tržišta rada. Vrednost visokog obrazovanja u celini razmatra se iz ekonomske perspektive. Pedagoške implikacije srođenja složenog procesa motivacije za obrazovanjem u okviru celokupnog sistema visokog obrazovanja na instrumentalne spoljašnje podsticaje može se opisati kao redukcionizam, odnosno zanemarivanje mnogostrukih motiva i vrednosti koji visoko obrazovanje čine socijalno poželjnim i individualno potrebnim.

Ključne reči: konceptualizacija motivacije za obrazovanjem, visokoškolsko obrazovanje, obrazovna politika Evropske unije, Komunikacije Evropske komisije.

---

* E-mail: bbodrosk@f.bg.ac.rs

CONCEPTUALIZATION OF MOTIVATION IN HIGHER EDUCATION: EUROPEAN UNION EDUCATIONAL POLICY

Biljana Bodroški Spariosu^{**}

Faculty of Philosophy, University of Belgrade, Belgrade, Serbia

The aim of this paper is a critical analysis of conceptualization of motivation for education in the European Union political documents. The key characteristics of conceptualization of motivation for higher education are deliberated on the example of a collection of published European Commission Communications in the past two decades. Given that the European Commission has no legislative powers over education systems of the member states, it exerts its influence through instruments of organized policy initiatives and expression of its opinions. European Commission Communications represent an important form of public promotion of EU opinions, visions, and values in higher education policy. By analysing the content of seven published Communications in the period from 2003 to 2018, it can be concluded that in the European Union educational policy, the problem of motivation for higher education is perceived primarily instrumentally, as a part of economic agenda of society development. Dominance of external motivation in the higher education system is tacitly assumed. Higher education is understood as service, the student as user of educational services, and the problem of individual motivation for education is conceptualized as investment in human capital. From the point of view of educational institutions, motivation for education is perceived as the problem of offering educational services and harmonization with current and future needs of the labour market. The value of higher education as a whole is considered from economic perspective. Pedagogical implications of reducing a complex process of motivation for education in the entire higher education system to instrumental external incentives, can be described as reductionism, i.e. neglect of multiple motives and values that make higher education socially desirable and individually necessary.

Keywords: conceptualization of motivation for education, higher education, European Union educational policy, European Commission Communications.

---

* E-mail: bbodrosk@f.bg.ac.rs

KNJIGA REZIMEA

**25. međunarodna naučna konferencija
„Pedagoška istraživanja i školska praksa“**

MOTIVACIJA U OBRAZOVANJU: IZMEĐU TEORIJE I PRAKSE

Izdavač

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd

Za izdavača
Nikoleta Gutvajn

Urednice

**Nataša Lalić-Vučetić
Dragana Gundogan
Ana Radanović**

Tehnički urednik
Ana Radanović

Lektor
Jelena Stevanović

Prevodilac
Biljana Vrcelj

Tiraž

80

Dizajn korica i grafička obrada
Branko Cvetić

Štampa

Kuća štampe plus

ISBN 978-86-7447-151-7

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

159.947.5-057.874(048)

37.015.3:159.953.5(048)

159.947.5-057.875(048)

МЕЂУНАРОДНА научна конференција "Педагошка истраживања и школска пракса" (25 ; 2020 ; Београд)

Motivacija u obrazovanju između teorije i prakse : knjiga rezimea /
25. Međunarodna naučna konferencija "Pedagoška istraživanja i
školska praksa" = Motivation in Education Between Theory and
Practice : book of abstracts / 25th International Scientific Conference
"Educational Research and School Practice" ; urednice; editors Nataša
Lalić Vučetić, Dragana Gundogan, Ana Radanović. - Beograd : Institut
za pedagoška istraživanja, 2020 (Beograd : Kuća štampe plus). -
101 стр. ; 24 cm

Резими на срп. и енгл. језику. - Тираж 80. - Напомене
и библиографске референце уз текст.

ISBN 978-86-7447-151-7

а) Ученици -- Мотивација -- Апстракти б) Учење учења --
- Апстракти в) Студенти -- Мотивација -- Апстракти

COBISS.SR-ID 23792905